

คุณธรรมจริยธรรมและการดำรงตน เพื่อสืบสานพระราชปณิธาน ตามรอยพระยุคลบาท

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
อนุกรรมการฯ ป.ป.ช.
ประธานพิพิธภัณฑ์และหอสมุด
สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

กล้วยไม้ดอกช่อช้ำ ฉันท
การศึกษาเป็นไป เช่นนั้น
แต่ดอกช่อคราวไร งามเด่น
งานศึกษาปลูกปั้น เสร็จแล้ว แสนงาม

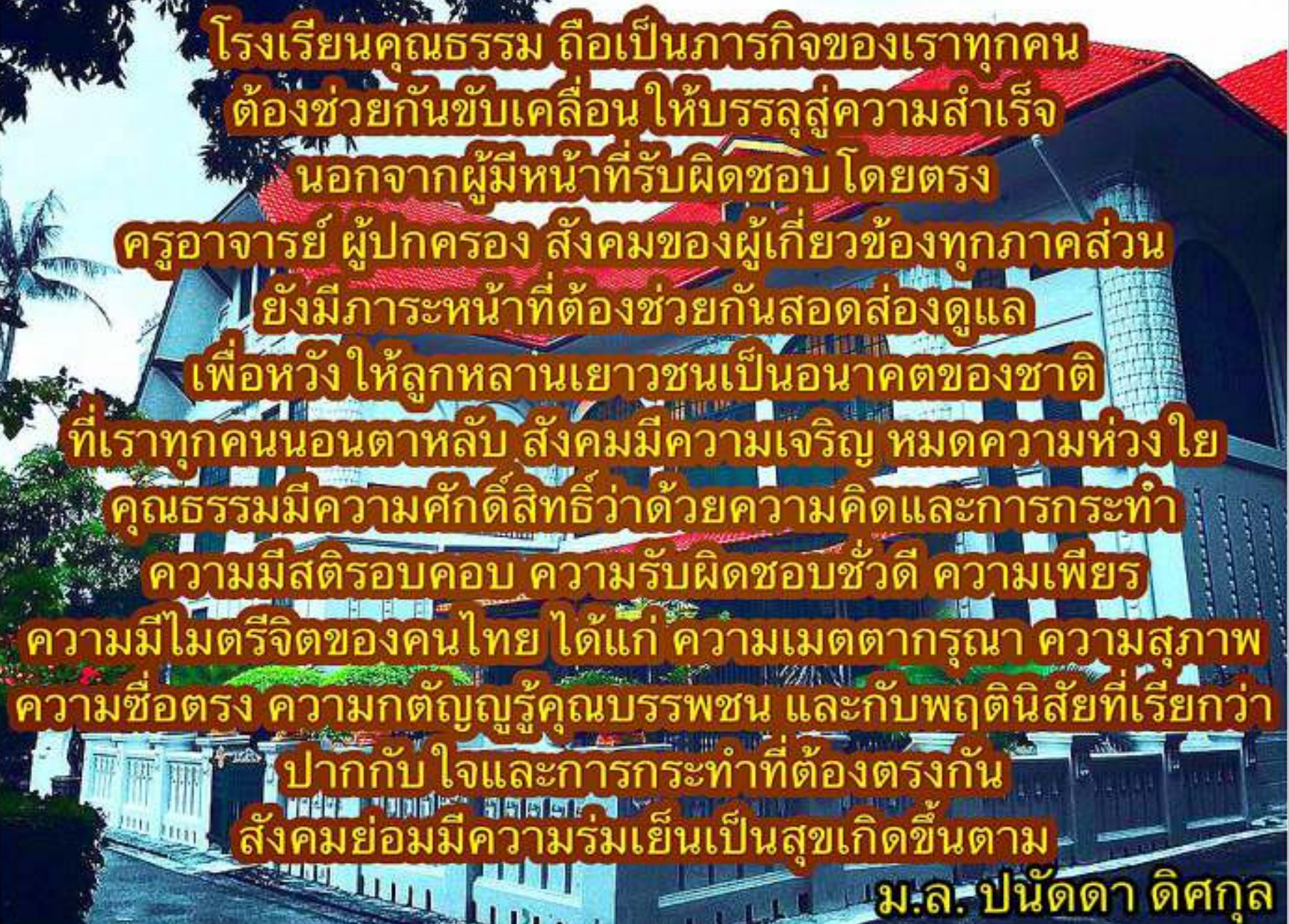

"โรงเรียนคุณธรรม"

๑.พอเพียง ๒.ซื่อสัตย์สุจริต ๓.กตัญญู
๔.ความรับผิดชอบ ๕.มีคุณธรรมจริยธรรม

๕ เรื่องนี้ เป็นตัวกำหนด ติดตามประเมินผล
โดยมาตรการ ๗ ตัวชี้วัด ทุก ๑ เดือน

ที่ทุกสถานศึกษาทั่วประเทศ
จะช่วยกันเร่งรัดขับเคลื่อน
ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน
เพื่อลูกหลานไทยสืบไป

โรงเรียนคุณธรรม ถือเป็นภารกิจของเราทุกคน
ต้องช่วยกันขับเคลื่อน ให้บรรลุสู่ความสำเร็จ
นอกจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง
ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง สังคมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
ยังมีภาระหน้าที่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล
เพื่อหวัง ให้ลูกหลานเยาวชนเป็นอนาคตของชาติ
ที่เราทุกคนนอนตาหลับ สังคมมีความเจริญ หมดความหวัง ใย
คุณธรรมมีความศักดิ์สิทธิ์ว่าด้วยความคิดและการกระทำ
ความมีสติรอบคอบ ความรับผิดชอบชั่วดี ความเพียร
ความมีไมตรีจิตของคนไทย ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความสุภาพ
ความซื่อตรง ความกตัญญูรู้คุณบรรพชน และกับพฤติกรรมนิสัยที่เรียกว่า
ปากกับใจและการกระทำที่ต้องตรงกัน
สังคมย่อมมีความร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นตาม

ม.ล. ปณิตดา ดิศกุล

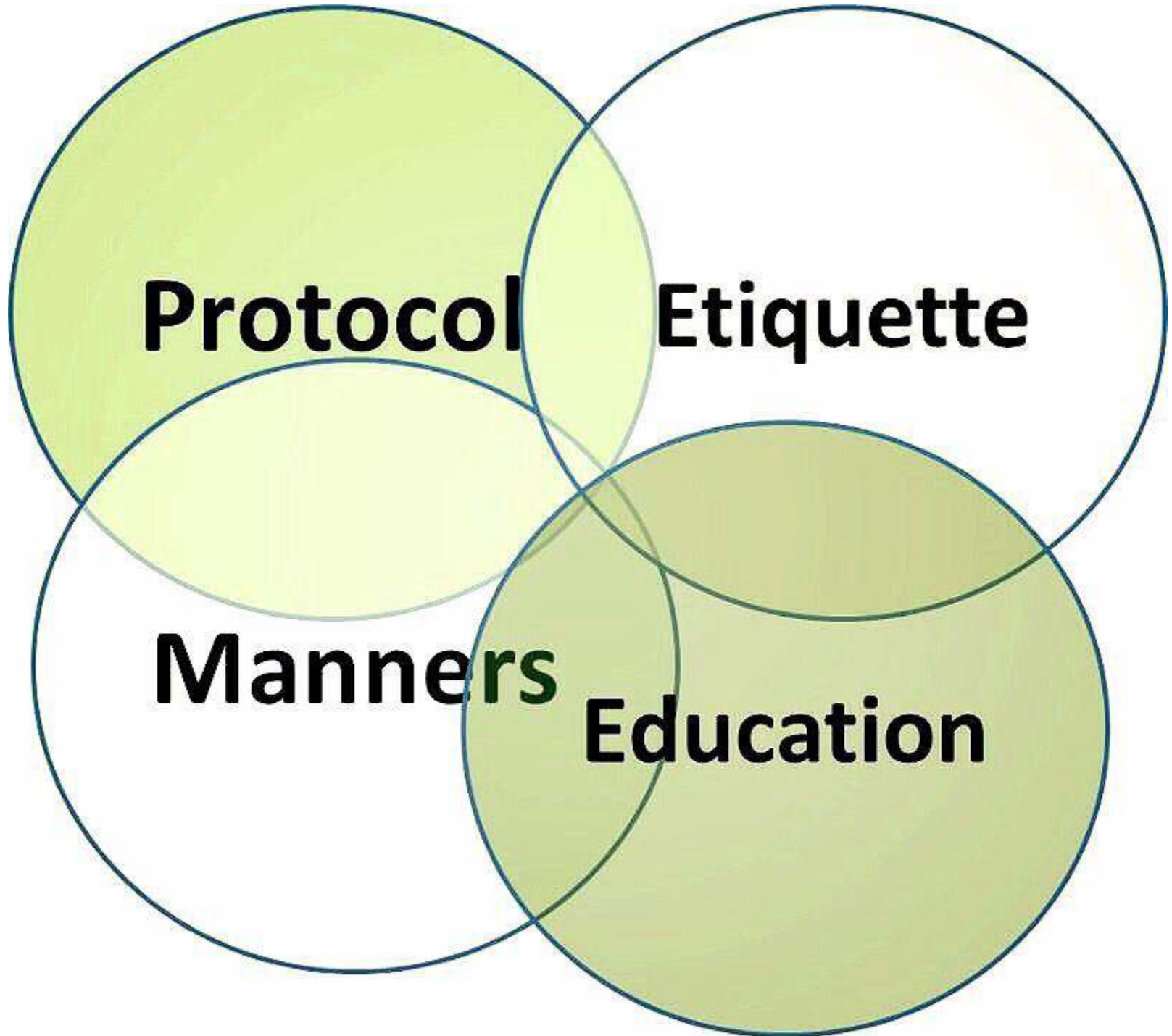
บุพการี ครูอาจารย์
สอนเราทุกคนมาแต่เด็ก
เกิดเป็นคนไทย ใต้ร่มพระบารมี
ต้องมีความจงรักภักดี
มีความรู้รักสามัคคี
มีความกตัญญูกตเวทิตา
มีความสำรวมทั้งกาย วาจา ใจ
และมุ่งมั่นกระทำความดีที่ถูกต้อง
ซื่อสัตย์สุจริต เป็นหัวใจในการครองตน
นำพาประโยชน์สุขต่อประเทศชาติ

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
บรรยายพิเศษ โครงการ รร.คุณธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ

“ต้นแบบ”

พระมหากษัตริย์ของเรามี**“ต้นแบบ”**
ที่ทรงคุณมหาศาลที่หล่อหลอมพระองค์ท่านให้เป็นกษัตริย์
ที่สถิตในดวงใจของปวงชนชาวไทย นั่นคือ
“สมเด็จพระย่า”

Protocol

Etiquette

Manners

Education

“เราทั้งหลายเฉพาะได้เกิดมาในประเทศนี้รวมกันแล้ว

บางคนก็ต้องอยู่ในตำแหน่งอันใหญ่

บางคนก็อยู่ในตำแหน่งอันน้อย

แต่แม้ว่าจะมียศตำแหน่งแปลกกันในระหว่างพวกเราฉันใดก็ดี

ก็ยังมีหน้าที่อันหนึ่งซึ่งเราทั้งหลายย่อมมีอยู่เหมือนกันหมด

คือ ว่ามีหน้าที่ที่จะต้องมียรักซึ่งกันและกัน

และต้องกระทำการตามกำลังของตนที่จะกระทำได้

เพื่อให้บ้านเมืองของเรามีความสุข รุ่งเรืองขึ้น”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงมีพระราชดำรัสต่อ

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ

“ชาติใดไ้รักสมัครสมาน
จะทำการสิ่งใดก็ไ้ผล
แม้ชาติย่อยยับอับจน
บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร”

พระราชนิพนธ์ในล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6

**“ความจงรักภักดีแท้จริงนี้เอง
คือความรักชาติ”**

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

“...ความสามัคคีปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
กับความรักใคร่เพื่อแผ้วช่วยเหลือกันจันญาติพี่น้อง
สองประการนี้ คือคุณลักษณะสำคัญของไทย
ที่ช่วยให้ชาติบ้านเมืองอยู่เป็นอิสระ
และเจริญมั่นคงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
ตราบใดที่เราทั้งหลายรักษาความเป็นไทยนี้ไว้ได้
ชาติบ้านเมืองก็จะดำรงมั่นคงอยู่ตราบนั่น

ความเป็นไทย

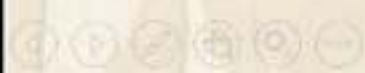
จึงเป็นสมบัติล้ำค่าที่ชาวเราต้องกนอมรักษาไว้เป็นนิรันดร์ต่อไป...”

ความดีต้องสร้างขึ้นด้วยตนเอง
“โบราณท่านสอนไว้มีคุณค่ายิ่ง
ใครขึ้นมีตำแหน่งหน้าที่การงานใหญ่โต
หากผู้นั้นมีคุณธรรมความดี ก็คุณธรรมความดีนี้เอง
ที่จะคุ้มครองรักษาทำให้บุคคลไม่หลงลืมตัวไม่ท้อริตคดโกง
แต่จะยิ่งมีความเข้าใจว่าในความหมายของอำนาจ
แท้จริงแล้วคือความรับผิดชอบชั่วดี
การเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรือง
การสร้างความสามัคคีรักใคร่
และการเป็นแบบอย่างของความดีงาม
แก่ผู้คนเป็นจำนวนมาก”

“ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น
ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ
ผลของการศึกษาอบรมในวันนี้
จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร (๒ ธันวาคม ๒๕๐๘)

“...งานด้านการศึกษาคืองานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ
เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น
ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่
จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น....”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๒

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ ได้กล่าวถึง
"ในหลวง รัชกาลที่ ๙"

"ก่อนที่พระองค์จะเสด็จสวรรคต ท่านเอาเงินมาให้ร้อยล้าน
ให้ไปดูโรงเรียนชายแดนที่กันดารที่สุด โรงเรียนไหนที่กันดารที่สุดให้ไปช่วยเค้า"

"ใครเป็นครู ใครที่ดูแลเด็กๆ พระองค์ทรงบอกกว่า
ให้สร้างคนดี ก่อนที่จะสร้างคนเก่ง
ช่วยสร้างคนไทยให้เป็นคนดี ส่วนคนเก่งให้สร้างทีหลัง"

“การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน

๑.ทัศนคติที่ถูกต้อง

๒. พื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงเข้มแข็ง

อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character of Education)”

**“เรียนดี ความรู้ดี การงานดี ชีวิตสดใส
ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ”**

พระราชดำรัส รัชกาลที่ ๑๐
พระราชทานแก่นักเรียนทุน เมื่อครั้งที่นักเรียนทุนได้เฝ้ารับเสด็จ
ณ วัดป่าวิเวกธรรม จ.ขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ข้าราชการ

คือ ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้บริหารงานของแผ่นดิน

ข้าราชการ จะต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ของข้าราชการที่ว่า

“ข้าราชการ คือ ผู้ทำงานให้ประชาชนชื่นใจ”

ต้องสร้างจิตสำนึกในการเป็นผู้ให้บริการประชาชน

ยึดหลักความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

ไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ต้องวางตัวเป็นกลาง
ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างของข้าราชการและประชาชน

ตลอดจนยึดมั่นในศีลธรรมอันดี

โดยยึดหลักการประพฤติกติและปฏิบัติตน

คือ การครองตน ครองคน

การครองตน

- ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในหลักธรรม มีความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง และจะต้องตระหนักว่าตนมีภารกิจที่สำคัญ คือ “จะต้องดูแลประชาชนให้ดีที่สุด”
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาธรรม ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน และประชาชน
- ยึดมั่นในแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อสร้างประโยชน์สุขและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประชาชน
- ต้องมีความอดทน เพราะฉะนั้นข้าราชการจะต้องมีความอดทนอดกลั้นให้มากที่สุด

การครองคน

การเป็นข้าราชการที่ดี จะต้องมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นสามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือหลักในการครองคน จะต้องยึดหลัก การทำงานเป็นทีม (Team Work) เพื่อสร้างความร่วมมือ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดตั้งแต่ต้น คือวางเป้าหมายร่วมกันว่าจะเดินไปทิศทางใดตลอดจนยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเอง มีความจริงใจ และยึดหลักการ “เข้าถึงคน เข้าถึงใจ เข้าถึงพื้นที่ที่รับผิดชอบ”

จริยธรรมข้าราชการและผู้บริหาร

1. ต้องยึดมั่นในจริยธรรม และยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นธรรม
2. ต้องมีจิตสำนึกที่ดี และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
3. ต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
4. ต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม
5. ต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา

6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลาง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
7. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด
8. ต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ โดยเคร่งครัด
9. ต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
10. ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของทางราชการ

หลักปฏิบัติ 10 ประการ ตามรอยพระยุคลบาท

นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จเกลิงถวัลย์
ราชสมบัติ พระองค์ทรงดำรงอยู่ใน ทศพิธราชธรรม คือ ธรรมะ 10
ประการ สำหรับพระมหากษัตริย์เสมอมา พระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ที่
ทรงปฏิบัติและพระราชจริยวัตรมากมายที่ทรงประกอบนั้น ยัง
ประโยชน์มหาศาลและเป็นที่ตระหนักในพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้น
ว่าทรงอุทิศพระองค์เพื่อประเทศชาติและพสกนิกร

พระราชธรรมทั้ง 10 ประการ ได้แก่

1. ทาน	การให้โดยไม่หวังผลประโยชน์
2. ศีล	การสำรวมในศีล
3. ปริจาคะ	การบริจาค
4. อาชชวะ	ความซื่อตรง
5. มัททวะ	ความอ่อนโยน

6. ดมะ	ความเพียร
7. อโกธะ	ความไม่โกรธ
8. อวิหิงสา	ความกรุณา
9. ขันติ	ความอดทน
10. อวิโรธนะ	ความยึดมั่นในประเพณี

หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท

ข้อที่ 1 ทำงานอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทุกคนจึงควรเป็นผู้รู้จริงในการทำงานเพื่อให้ผลงานเป็นที่ยอมรับ และบังเกิดผลดีต่อทุกฝ่าย

ข้อที่ 2 มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะและความถูกต้อง “เพราะฉะนั้น เรื่องความอดทนนั้น ขอให้มองพระเจ้าอยู่หัวไว้แล้วพยายามทำตามให้ได้”

ข้อที่ 3 ความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด จึงสมควรปฏิบัติตนในข้อนี้ให้ได้

ข้อที่ 4 มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก

ข้อที่ 5 รับฟังความเห็นของผู้อื่น และเคารพความคิดที่แตกต่าง

ข้อที่ 6 มีความตั้งใจจริงและขยันหมั่นเพียร

ข้อที่ 7 มีความสุจริต และความกตัญญู

ข้อที่ 8 พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง

ข้อที่ 9 รักประชาชน

ข้อที่ 10 การเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

“ศาสตร์พระราชา”

แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

ทรงให้ความสำคัญด้าน “การพัฒนาคน” ด้วยการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทรงพัฒนาด้านการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนมาโดยตลอด เพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง แม้แต่ผู้ที่ด้อยโอกาส และสถานที่ห่างไกล ทั้งที่เป็นชาวไทยภูเขาหรือประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นชายแดนห่างไกลการคมนาคม โดยการพระราชทานพระราชทรัพย์ร่วมสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อสอนหนังสือให้แก่พี่น้องประชาชนเหล่านั้น โดยพระราชทานนามว่า “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” ทรงสร้าง “โรงเรียนร่มเกล้า” ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร และในพื้นที่ปฏิบัติการของผู้มีอุดมการณ์ทางการเมือง ทรงตั้ง “โรงเรียนราชประชาสมาสัย” สำหรับบุตรธิดาของผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อน ได้มีโอกาสได้เรียนและไม่ถูกรังเกียจ และอีกหลายๆโรงเรียน ที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย และยกระดับคุณภาพชีวิตของพสกนิกรชาวไทย

ศาสตร์พระราช

ศาสตร์พระราชเป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมถึงเรื่อง เอกลักษณ์ของชนชาติไทย เช่น การอ่อนน้อมถ่อมตน การเป็นสุภาพชน ความขยันหมั่นเพียร การซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นคุณงามความดี ของคนไทยที่บรรพชนไทยได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา

ให้ข้อคิดการประพฤติปฏิบัติตน อย่าคบคนด้วยฐานะ คบคนด้วยความดี มีมิตรภาพ ด้วยความรักและความผูกพัน และขอให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์

ถ้าทุกคนปฏิบัติตนตามศาสตร์ของพระราชแล้ว ก็จะเป็นพลเมืองที่มี คุณภาพประเทศก็จะมีแต่คนดี และทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า

น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อมุ่งให้เกิด ภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เกิดความสมดุล และ ยั่งยืน

“ศาสตร์พระราช” จึงเป็นเสมือนองค์ความรู้ ที่อยู่คู่แผ่นดินไทย รวมทั้งแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้พระราชทานไว้ กว่า 40 ปีที่ผ่านมา เพื่อให้ประชาชนชาวไทย นำไปเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองและครอบครัว ให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งล้วนมุ่งให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตนเป็น “คนดี” ทั้งคิดดี พูดดี ทำดี ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม สุจริต มีวินัย และมีความสามัคคีซึ่งกันและกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง ให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดไป.

“ศาสตร์พระราชา” ได้รับการยกย่อง ในเวทีระดับโลก และสอดคล้องกับ “วาระของโลก” คือเป้าหมาย “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ขององค์การสหประชาชาติ (SDG 2030) คือ 15 ปี ข้างหน้านี้ ได้แก่ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย มากกว่า 40 ปี และได้รับการเชิดชูสูงสุด จากองค์การสหประชาชาติ โดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าถวายรางวัล “ความสำเร็จสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษย์” เมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากเห็นว่า เป็นปรัชญาที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง ผู้ชุมชน ผู้สังคม ในวงกว้างขึ้นในที่สุด โดยองค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกทั่วโลก ได้ยึดถือเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

“เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ ‘การพัฒนาที่ยั่งยืน’ เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนา มีหลากหลาย แต่ที่สำคัญคือนักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ และเป็นเรื่องของจิตใจ”

**เรียนรู้หลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ซึ่งปวงชนชาวไทยสามารถน้อมนำไปปฏิบัติ
ในวาระและโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม**

1.ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ	9.ทำให้ง่าย	17.การพึ่งตนเอง
2.ระเบิดจากข้างใน	10.การมีส่วนร่วม	18.พออยู่พอกิน
3.แก้ปัญหาคู่จุดเล็ก	11.ประโยชน์ส่วนรวม	19.เศรษฐกิจพอเพียง
4.ทำตามลำดับขั้น	12.บริการรวมที่จุดเดียว	20.ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
5.ภูมิสังคม	13.ใช้ธรรมชาติ	21.ทำงานอย่างมีความสุข
6.องค์รวม	14.ใช้ธรรมปราบ อธรรม	22.ความเพียร
7.ไม่ติดตำรา	15.ปลูกป่าในใจคน	23.รู้ รัก สามัคคี
8.ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด	16.ขาดทุนคือกำไร	

สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสมบัติอันล้ำค่าของสังคมไทย
พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศ
ทรงสละความสุขส่วนพระองค์ หรือแม้กระทั่งพระชนม์ชีพ
เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย และความผาสุก
ของพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ
เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศโลกที่สาม เพื่อขจัดความยากจน
และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
เป็นภูมิคุ้มกันในการอยู่รอดท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้ยกย่องสถาบันพระมหากษัตริย์
ในฐานะเสาหลักการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ
ให้สามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้าและมั่นคง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์
เพื่อจัดตั้งโครงการกองทุนการศึกษาเพื่อพระราชทานการศึกษาแก่เด็กทั่วไป

และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี
เป็นประธานโครงการกองทุนการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) **นักเรียน** ช่วยเหลือให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน พระราชทานทุนการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนและปลูกฝังค่านิยมการยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่มั่นคงอยู่ในคุณงามความดี
- 2) **ครู** พัฒนาครูและดูแลช่วยเหลือครู สร้างจิตสำนึกให้ครูรักศิษย์ ศิษย์รักครู เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี
- 3) **โรงเรียน** ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งโรงเรียน

หากเราช่วยกันขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมให้เกิดขึ้น ก็เหมือนกับเราจะช่วยกัน

สร้าง "นักเรียนที่ดี" ให้กับบ้านเมือง

สร้าง "ครูที่ดี" ให้กับทุกชั้นเรียน

สร้าง "ผู้บริหารที่ดี" ให้เกิดขึ้นในทุกโรงเรียน
เมื่อนักเรียน-ครู-ผู้บริหารดีแล้ว จะกลายเป็น

"โรงเรียนที่ดี มีคุณธรรม"

ให้เกิดขึ้นเป็น "สังคมที่มีคุณธรรม"

โครงการโรงเรียนคุณธรรม เป็นโครงการเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 การเสริมสร้างระบบคุณธรรมจริยธรรมในรอบรั้วสถานศึกษา การก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ การใช้ภาษาต่างประเทศที่มีความไพเราะถูกต้อง การส่งเสริมความกตัญญูกตเวทิตา และความซื่อสัตย์สุจริต

โดยกำหนดเป้าหมายของโครงการโรงเรียนคุณธรรม ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

1.เป้าหมายเชิงปริมาณ ได้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในปีการศึกษา 2559 ที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 10,000 แห่ง เข้าร่วมโครงการ และขยายผลการดำเนินงานให้มีความครอบคลุมโรงเรียนอย่างน้อย 30,000 แห่ง ในปีการศึกษา 2560 ต่อไป

2.เป้าหมายเชิงคุณภาพ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุกคน มีความตระหนัก รู้เข้าใจ และคิดอย่าง มีเหตุผล ซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความรู้สึกผิตชอบชั่วดี ภูมิใจในการทำความดี และร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม ด้วยการขอความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ต่อเนื่อง และยั่งยืน

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม

พอเพียง	การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยทำพอประมาณ ให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อและฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะก็จะเกิดความทุกข์ใจได้
กตัญญู	เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติ และไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จ ต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม
ซื่อสัตย์ สุจริต	ยึดพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดี มีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง (พระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑)

<p>ความ รับผิดชอบ</p>	<p>ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกา พร้อมให้ตรวจสอบ การกระทำได้เสมอ โดยพร้อมใจกัน เพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อ ยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง</p>
<p>อุดมการณ์ คุณธรรม</p>	<p>การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือ ร่วมใจกันมุ่งมั่นให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ด้วยจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรมและ จริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้</p>

ตัวชี้วัดคุณธรรม	หลักฐาน / ร่องรอย / ลักษณะที่พบ
1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียน	1. ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากร ทราบ แผนการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน 2. มีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง 3. ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทาย โต้ตอบอย่างมีสัมมาคารวะ 4. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาด รมรื่น น่าเรียน
2. มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรม เป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	5. ครู นักเรียน ผู้บริหาร แบ่งงานรับผิดชอบพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม 6. มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่แต่ละคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ
3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น	7. ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีวินัยในการปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบ 8. ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในโรงเรียนลดลง	9. ครู นักเรียน ผู้บริหาร ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง
5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน	10. บรรยากาศในโรงเรียนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน ปฏิบัติงาน ครู นักเรียน ผู้บริหาร ร่วมกันปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
6. มีองค์ความรู้ นวัตกรรม การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้อ ในชั้นเรียน	11. มีองค์ความรู้ นวัตกรรม การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่เผยแพร่ได้ และ/หรือมีแผนการเรียนการสอนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียน
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม	12. โรงเรียนมีความพร้อมในการเป็นศึกษาดูงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

"ซื่อสัตย์สุจริตนี้มีความสำคัญ เพราะถ้าหากว่าแต่ละคนมีความตั้งใจแล้ว
แต่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ก็ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน
จะเปะปะไปทางโน้นที ทางนี้ที ไม่มีทางที่จะสำเร็จในงานการใด ๆ
ฉะนั้น การที่มีความซื่อสัตย์ สุจริตนั้นมีความสำคัญอยู่อันดับแรกก็คือ
การให้รู้จักเป้าหมายของงาน คือความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ"

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
ในโอกาส ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี
เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

ความซื่อสัตย์สุจริตสร้างชาติ

หอสมุดสมเด็จพระยาตำราธิราชานุภาพ

เมื่อปี ๒๕๕๔ เป็นปีมหามงคลที่กระทรวงศึกษาธิการ
ได้น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา

"พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน"

เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาแต่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
พระองค์ทรงอุทิศพระวรกายและสติปัญญา
โดยไม่ย่อท้อหรือลดละความเพียรพยายาม
ในการที่จะนำความสุขและความสงบ
ยั่งยืนมาสู่พสกนิกรชาวไทยทุกคน

ความพอเพียง คือ ไม่เบียดเบียน

ความพอเพียงนี้
อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น
ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ
พูดจาก็พอเพียง
ทำอะไรก็พอเพียง
ปฏิบัติตนก็พอเพียง

เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

รู้

เข้าใจ

รัก

เข้าถึง

สามัคคี

พัฒนา

ทิศทางการพัฒนา

เมืองที่น่าอยู่
น่าเที่ยวในระดับเอเชีย

ศูนย์การเรียนรู้
แห่งอาเซียน

“สังคมอยู่ร่วมกัน
อย่างมีความสุข”

เป็นประตูด้า
การลงทุนสู่สากล

เมืองที่ให้ความสุขและชีวิตที่มีคุณค่า
แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือน

Small is beautiful / Nation of happiness

เป้าประสงค์หลัก คือ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืน
ชีวิตที่เป็น A Simple Life ชีวิตมีความสุขปลอดภัยเป็นสุข

...ถ้าคนในชาติยังไม่สำนึกว่า
ความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันนี้ เกิดจากบรรพบุรุษ
ช่วยกันสร้างสมเป็นมรดกตกทอดมา และยังขาดความรู้
ความสนใจในเรื่องของตัวเอง วัฒนธรรมของตนเอง
และสิ่งที่บรรพชนมอบให้ เท่ากับว่า
ความเจริญที่เกิดขึ้นมานั้นจะไม่มั่นคงและถาวร...

ทำ ๑๖ พฤษภาคม

**ประเทศไทยได้นำกลับมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง
เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการ
ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน**

**“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
ด้วยความเสมอภาค เสริมสร้างจริยธรรม
และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
ผู้คนต้องไม่หยาบคาย ไม่หลงลืมตัว
และไม่กล่าวคำเท็จ”**

อุดมคติที่สังคมไทยต้องร่วมกันมุ่งดำรง

ธรรมเนียมที่พ่อทำ

เราหลงลืมอะไรไปหรือเปล่า

เราลืมไปว่า คนไทยโชคดีแค่ไหนที่มีพระเจ้าอยู่หัว

...พระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงรักคนไทยมากที่สุด

“A Japanese Bowing”

That is to bend your head and the whole upper part of your body forwards in greeting a person.

นักปราชญ์ราชบัณฑิตจากกรุงโตเกียวกราบทูลสมเด็จพระยาตำรางฯ
เรื่อง “รวงข้าว” ที่เปรียบกับการ “ไหว้” ของคนสยาม

จะพัฒนาบ้านเมืองให้รุ่งเรืองได้
ต้องเริ่มจากให้คนไทยรักชาติเป็นเสียก่อน
มีความจริงใจให้กัน
อีกทั้งเรียนรู้ประวัติศาสตร์
ถ้าไม่รู้ว่าตนเองเป็นใครแล้ว
จะรักชาติเป็นได้อย่างไรกัน

เป็นคนถ่อมตน
คนเขาทำอะไรต่ออะไร
สำเร็จกันมามากมายแล้ว
ตั้งแต่เรายังไม่เกิด

ในหลวง รัชกาลที่ 8 ทรงโอบกอดสมเด็จพระยาตำราญ
เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม ณ เมืองปิ่น

ความเป็นญาติกันยิ่งใหญ่

แต่ความเป็นไทยต้องยิ่งกว่า

เอกลักษณ์ของคนไทย
คือ ความนอบน้อมถ่อมตน
ที่จะยิ่งทำให้ตนเองสูงในสายตาผู้อื่น
นอกจากคนโง่เขลาเท่านั้นที่ดูไม่ออก

สืบสานพระราชปณิธาน
ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท
ความสุขปีใหม่ ๒๕๖๐

The Final End
All Rights Reserved.

DRL

2017